

Posudek na bakalářskou práci Mgr. Elišky Domincové :

Imaginární orientalismus Gustava Moreaua v kontextu orientalismu a symbolismu 19. století.

Malíř Gustave Moreau byl francouzskými surrealisty uznán za důležitého předchůdce a velký zájem o symbolismus jako programový směr konce 19. století vedl od sedmdesátých let minulého století i k nebyvalé uměleckohistorické popularitě tohoto exkluzivního umělce. Eliška Domincová se výborně seznámila s novou zahraniční literaturou o Moreauovi, zejména s pracemi Petera Cookea, a v jejím duchu zamířila ke snaze ujasnit Moreauovo místo v celkovém panoramatu francouzského umění 19. století.

Přítom nepochybuje o tom, že Moreauova tvorba spadá do kategorie salonního a akademického malířství, ale odpoutává se od jeho dobových stylových konvencí a vzhledem ke svému zásadnímu idealismu předznamenává symbolistické hnutí, pro které se stává autoritou, třebaže se ve skutečnosti Moreau se svými literárními dekadentními obdivovateli rozcházel " ve svém světonázoru i estetických preferencích ". (s.77) Proto také Domincová nezařazuje Moreaua do symbolismu, ale do konvenčnějšího orientalismu, kde pro něho ovšem hledá zvláštní rubriku " v podobě " imaginárního orientalismu".

Práce je tedy založena jednak na vymezení Moreaua vůči akademickému orientalismu, jednak vůči modernímu symbolismu. V prvním případě to není těžké, protože Moreau vskutku nesdílel zakryvanou imperialistickou mentalitu oficiálního orientalismu, ani jeho vtíravé iluzionistické výtvarné prostředky. Vůči symbolismu je to obtížnější, protože už jenom genealogie Salome jako typické femme fatale dekadence a symbolismu je nerozlučně spojena s Moreauovými obrazy. Tady si však Domincová nachází zajímavý prostředek ve srovnání Moreaua s Odilonem Redonem, který vskutku mocně prohloubil problematiku symbolu, nicméně není zcela jasné, zda autorka považuje Redona za symbolistu. Zdá se, že v práci dochází k asi logickému důsledku toho, když se specifikuje historická stratifikace, totiž že výtvarné směry a programy přicházejí o své hlavní figury, ze kterých se stávají solitéři a začíná víc vystupovat podíl jejich žáků a epigonů. Je to zajímavá otázka k diskusi, protože se to dotýká celkové konstrukce vývoje moderního umění.

Autorka se sice nepouští do podrobných rozborů Moreauových děl, ale dokáže citlivě upozornit na řadu specifik jeho autorského pojetí. To se týká genderových otázek Moreauovy figurální mytologie, problematiky alegorie v koncepci příběhů , zvláštní statickosti Moreauových figur, role ornamentu v jeho obrazech a řady dalších charakteristik. Velmi zajímavé je spojování Moreauových ideálních hrdinů s androgynem (s.67 -68) - to je totiž něco, co se táhne ve francouzském umění až k Marcelu Duchampovi.

Celkově lze říci, že práce E. Domincové fundovaně obohacuje naše poznání osobnosti G. Moreaua a vybízí k dalším úvahám. Její klasifikace je jednoznačně výborně.

Prof. PhDr. Petr Wittlich, CSc.